

РЕАЛІЗАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРИ У ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЧАСТИНІ ВЕЛИКОГО МІСТА (ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД)

Зроблено аналіз зарубіжного досвіду реалізації об'єктів культури у центральній частині великого міста. Розглянуто сучасні тенденції у містобудівному проектуванні щодо розміщення культурної функції у структурі міста. Описані об'єкти культури розташовані у центрах міст Європи та США.

Ключові слова: об'єкти культури, музей, культурна функція, ідентичність міста.

Постановка проблеми. Культура – це матеріальне і символічне, приналежність і буття, структура і процес, макро і мікро, корпоративне та громадське, продукт і суспільне благо, тобто культура – це фактично все, що нас оточує [1]. Починаючи із XIX ст. такі заклади культури як музеї та виставки, розглядалися як стратегічні інвестиції для стимулювання внутрішньої економіки. Прикладом може служити напрямок розвитку культури «Рух Мистецтв і ремесел» і втілення його постулатів у великих Світових виставках. Вперше така виставка образотворчого мистецтва була проведена одночасно з міжнародним промисловим форумом у 1862 році, в Лондоні. З того часу образотворчі виставки стали обов'язковим атрибутом усіх всесвітніх виставок [2]. У цьому контексті окреслювали культурну функцію міста, її розуміли у сенсі переважаючої міської функції. З містобудівного погляду виділялися релігійні центри, університетські міста, літературні і художні центри, міста-музеї, міста фестивалів і конгресів [3].

Виклад основного матеріалу. Мистецька діяльність відображається безпосередньо в архітектурному образі міста, адже будинки музеїв, галереї, виставкові зали звичайно є помітними, в минулому їх розташовували у центрах міст і намагались надати архітектурним формам рис монументальності. Можна зазначити, що у музейних будівлях «зміст і форма» перебувають у єдності, і це тільки підсилює їх значення у культурній функції міста. Велику частку своєї культурної функції багато міст завдячують саме відомим музеям, які притягують численних відвідувачів. Це можна сказати про Лувр і центр Помпиду у Парижі, Національну Галерею та галерею Тейт у Лондоні, Національні музеї у Варшаві, Будапешті і Празі, музей Прадо у Мадриді,

Дрезденську галерею у Дрездені, Музей сучасного мистецтва у Нью-Йорку і Більбао, Національний художній музей у Києві, Національний музей у Львові.

Сучасні тенденції у містобудівній галузі свідчать, що історично-сформовані постіндустріальні міста оновлюються не лише через швидку урбанізацію, а й через пошук власної ідентичності. Це відбувається шляхом інвестування у нові проекти у сфері культури, переважно розташовані у центрах міст. Досвід минулого вказує, що такими «знаками ідентичності» були – монументальні будівлі державних установ, палаци знаті, музеї і галереї та громадські площі, такі як імператорські палаци в Відні і Парижі, музейний острів у Берліні тощо.

Існує залежність між відвідуваністю музейно-виставкових комплексів та їхнім розташуванням у структурі міста. Найбільш вдалим місцем розміщення таких об'єктів є центральна частина міста – історичне ядро, культурно-діловий центр. В умовах міської забудови музеї та виставки розташовуються, найчастіше, на виділеній ділянці, що дозволяє доповнити об'єкт такими функціями, як освітня, культурно-видовищна, торгівельна та побутова.

Музей Фонду Гуггенхайма у Більбао.

Музей Гуггенхайма (The Guggenheim Museum Bilbao) у Більбао, Іспанія, було відкрито для відвідувачів у жовтні 1997 року. Розташоване на березі Біскайської затоки Більбао, четверте за величиною місто в Іспанії, один із найважливіших портів країни, а також промисловий, транспортний та торговий центр. Будівництво музею та формування культурного центру високого класу було частиною масштабної програми реконструкції міста, розпочатої у 1980-х роках [4].

Рис. 1. Музей Гуггенхайма у Більбао, Іспанія.

Музей домінує у міському просторі, розгортаючи свої форми із каменю, скла і титану на території уздовж річки Нервіон в старому центрі міста. Після реалізації проекту Френка Гері для музею у Більбао, у світі почали називати економічно-культурну активізацію міст завдяки знаковій, інноваційній архітектурі як «ефект Більбао» [5]. Майже відразу після його відкриття, «Гуггенгайм Більбао» став популярною архітектурною іконою, туристичною знаковою пам'яткою, що приваблює туристів з цілого світу. У перші три роки, майже 4 мільйони туристів відвідали музей, що допомогло одержати близько € 500 млн. прибутку в економіку регіону. Музей став своєрідним імпульсом для реалізації серії проектів. Наприклад, пішохідних громадських просторів набережної чи Палацу музики.

Концертний зал Уолта Діснея у Лос-Анджелесі.

Концертний зал Уолта Діснея (Walt Disney Concert Hall) у Лос-Анджелесі, США, було відкрито для відвідувачів у жовтні 2003 року, авторство проекту належить тому ж Ф. Гері [6]. Він розташований у центральному діловому районі міста. Лос-Анджелес є одним із найбільш різноманітних міст в Америці, коли мова йде про розваги та дозвілля. Тож Концертний зал Уолта Діснея мав усі шанси лише поповнити список культурних установ міста. Тому завданням для архітектора було зробити об'єкт більш привабливим для ширшого кола мешканців. Споруда отримала назву «Вітальня міста», що полягала у зацікавленні відвідувача нестандартними формами споруди та функціональним наповненням, яке б притягувало різні вікові групи населення.

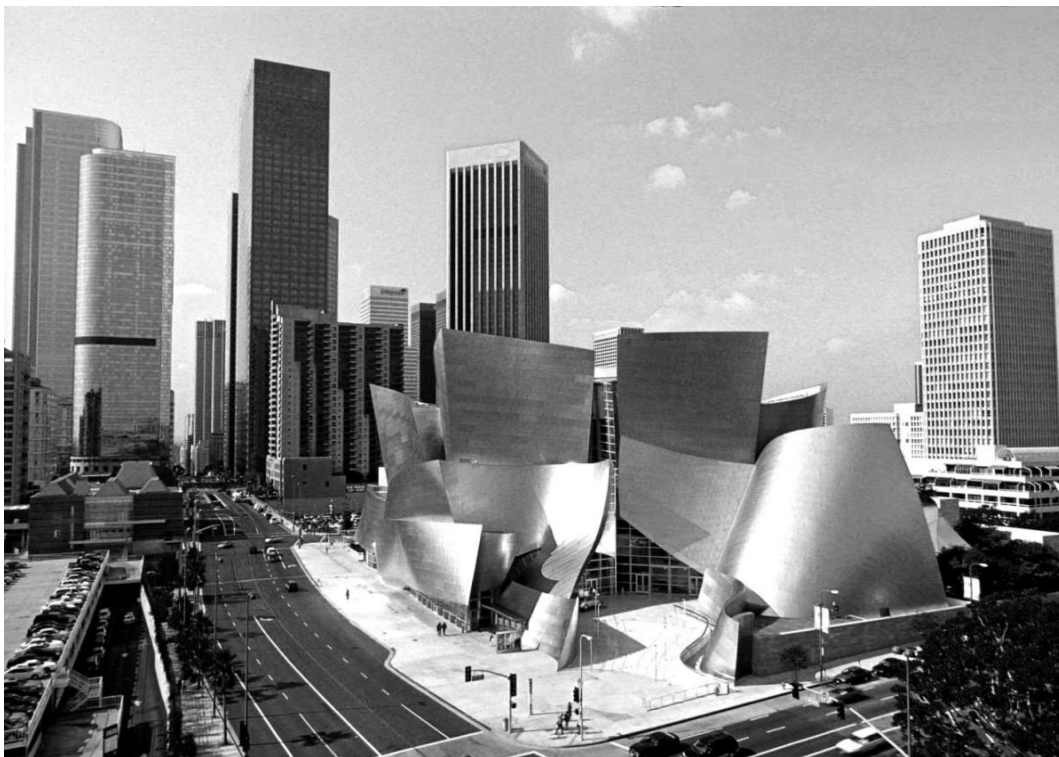

Рис. 2. Концертний зал Уолта Діснея у Лос-Анджелесі, США.

Новий Музей Акрополя в Афінах.

Комплекс споруд нового Музею Акрополя в Афінах було офіційно відкрито у червні 2009 року. Музей розташований в історичному районі «Макріянніс», за 300 м на південь від пагорбу Акрополя. Центральний вхід у Музей знаходиться на початку пішохідної вулиці Діонісія Ареопагіта і є головною віссю єдиної мережі експозиції археологічних місць Афін. Поблизу нього знаходиться Музей Центру вивчення Акрополя (XIX ст.) та станція метро «Акрополь». Архітектор Бернард Чумі у своєму вирішенні використовує просту і чітку геометрію форм з горизонтальними об'ємами, підпорядковуючись таким чином головній просторовій домінант – пагорбу Акрополю. Основний корпус музею поставлено на колони, що дозволяє експонувати і захистити від непогоди пам'ятки археології.

Рис. 3. Новий музей Акрополя в Афінах, Греція.

Від початку створення проекту нового музею Акрополя і по сьогоднішній день тривають дискусії між архітекторами, істориками, музеєзнавцями та іншими спеціалістами, щодо правильності побудови нової сучасної споруди на руїнах стародавнього міста. Натомість позитивним явищем для Афін є збільшення потоку туристів, згідно статистики, за перший рік роботи музей відвідали понад 2 млн. відвідувачів [7].

Музей японського мистецтва і техніки Мангга у Кракові.

Музей японського мистецтва і техніки Мангга (Manggha, проект авторства японського архітектора А. Ісозакі) було відкрито у 1994 році. Він розташований на березі Вісли на межі історичного ядра у Кракові. Складна за формою споруда поєднує у собі дві функції: музейну та функцію активного центру культури. Це пов'язано із тим, що інституція культури у сучасному

розумінні стає інституцією динамічною та такою, що впроваджує нові поза музейні форми активності [8].

Рис. 4. Музей японського мистецтва і техніки Манггха у Кракові, Польща.
Вигляд із тераси Вавельського замку.

Ділянкою для майбутньої споруди музею було обрано територію навпроти Вавельського замку, по іншій стороні ріки Вісли, що дозволило включити новий об'єкт у ландшафтно-просторову композицію монументального комплексу Вавеля – історичної доміанти ансамблю центру Кракова. У даному випадку історичні обмеження стали одним із головних чинників, що вплинули на вибір горизонтальних архітектурних форм будівлі, які чітко сприймаються з високо розташованої тераси Вавельського замку.

Музей Сілезії у Катовіцах.

Як і більшість міст у Верхній Сілезії, історія польського міста Катовіце тісно пов'язана із важкою промисловістю і видобутком корисних копалин. З одного боку, така культурна спадщина надає регіону ідентичність і формує його культурно-історичну основу; з іншого боку, вона залишає по собі штучно-створений промисловий ландшафт. У цьому контексті ситуація у Катовіцах є особливою, оскільки вугільні шахти були розташовані безпосередньо під центральною частиною міста. У зв'язку із цим, будівництво музею поклало початок для зміни використання, активізації і сталого розвитку великої території у центрі міста [9].

Рис. 5. Комплекс нових споруд Музею Сілезії у Катовіцах, Польща.

Комплекс нових споруд, що входять до складу вже існуючого Музею Сілезії (Muzeum Śląskie), розташований на території недіючої копальні кам'яного вугілля. Разом із іншими установами – Міжнародним Центром Конгресів (пол. Międzynarodowe Centrum Kongresowe) та новим будинком Національного симфонічного оркестру Польського радіо (пол. Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia), – він творить так звану Зону Культури (Strefę Kultury) – новий центр культурного життя міста. Особливість даного музею є те, що більшість експозиції знаходиться на підземних рівнях, натомість пейзаж міста збагачується за рахунок надземних боксів із скляними фасадами, що у свою чергу забезпечує денне освітлення для підземних виставкових залів.

Висновки.

Розглянувши приклади реалізації об'єктів культури, розташованих у центрах міст Європи та США, можна зробити наступні висновки:

- Розташування об'єкту у історичному центрі європейського міста, що створює ефект взаємного підсилення функцій (Більбао, Афіни, Катовіце, Краків).
- Розташування об'єкту у діловому центрі, біля однієї із головних магістралей міста (Лос-Анджелес) обумовлює розширення функціонального наповнення ділянки.
- Розташування об'єктів у історичному центрі сприяє, подальшому розвитку центральних функцій міста.

Список використаних джерел:

1. Monclus J., Guardia M. Culture, urbanism and planning // Ashgate Publishing Limited, 2006 – 314 p.
2. Всесвітня виставка. Енциклопедія Вікіпедія, 2011 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Всесвітня_виставка
3. Посацький Б. С. Простір міста і міська культура (на зламі XX-XXI ст.) // видавництво НУ «Львівська політехніка», Львів - 2007. — 208 с.
4. History of the Guggenheim Museum Bilbao. The Solomon R. Guggenheim Foundation (SRGF), 2016 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.guggenheim.org/bilbao/history>
5. Rybczynski W. The Bilbao Effect // The Atlantic Monthly, USA - 2002.
6. AD Classics: Walt Disney Concert Hall by Frank Gehry. ArchDaily architectural digest, 2013 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.archdaily.com/441358/ad-classics-walt-disney-concert-hall-frank-gehry>
7. New Acropolis Museum. Athens news agency Macedonian press agency (ANAMPA), 2010 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.amna.gr/>
8. Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej manggha. Інтернет портал міста Краків. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.krakow4u.pl/muzeum-Muzeum-Sztuki-i-Techniki-Japonskiej-manggha-11.html>
9. Riegler Riewe. Silesian Museum, Katowice, Poland, 2014 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.rieglerriewe.co.at/projects/ec_kato/e.html

Аннотация:

Статья посвящена анализу зарубежного опыта реализации объектов культуры в центральной части большого города. Рассмотрены современные тенденции в градостроительном проектировании по размещению культурной функции в структуре города. Описанные объекты культуры расположены в центрах городов Европы и США.

Ключевые слова: объекты культуры, музей, культурная функция, идентичность города.

Summary:

In this article analyzed international experience of the implementation of cultural objects in the central part of the city. In this article the author deals with the modern trends in urban design for placing cultural function in the planning structure of the city. Described cultural objects are located in city centers in Europe and the USA.

Keywords: cultural objects, museums, cultural function, the identity of the city.